

Het ontstaan, de ontwikkeling en de doelstelling van vereniging “De Binnenvaart”

Binnenkort, op 03 februari 2015, is het 25 jaar geleden, dat na een oproep in diverse vakbladen een groep enthousiaste mensen uit de binnenvaart bij elkaar kwam, een eerste aanzet, wat leidde tot de oprichting van onze vereniging “De Binnenvaart”. Werd er toen geschreven over een Binnenvaarthobbyclub, nu is het een gerespecteerde vereniging, de grootste, meest actieve vereniging in de binnenvaart, met een ledental van op dit moment bijna drie en een half duizend leden. Deze groei is niet vanzelf gekomen. De pioniers van het eerste uur zijn onverdroten het land ingetrokken om bij elke mogelijke gelegenheid de binnenvaart te promoten, materiaal te verzamelen en mensen enthousiast te maken lid te worden van de jonge, snelgroeïende vereniging. In het millenniumjaar kon de vereniging haar 2000ste lid verwelkomen.

Wat hadden de mensen van het eerste uur voor ogen ?

De vereniging heeft zich, statutair vastgelegd, ten doel gesteld: het stimuleren van de interesse in de binnenscheepvaart, zowel nationaal als internationaal. Dit op niet-politieke, commerciële of ideologische grondslag.

Onder deze vlag is het ideaal in de praktijk gegroeïd en geconcretiseerd in het levendig houden, het behouden, het verdiepen en uitdragen van de interesse in en kennis over de binnenscheepvaart, ook buiten de eigen grenzen. Tevens ligt het streven in behoud van waardevol maritiem erfgoed.

Wat is er verwezenlijkt

Wat begon met het uitwisselen van foto's, het registreren van de gegevens van de schepen, het **verzamelen en bewaren** van zaken, die iets met de binnenvaart van doen hebben om dezen te behoeden voor het wegzakken in de vergetelheid, het redden van documenten, verslagen, archieven van de papierversnipperaars, is in al die jaren geworden tot een waardevolle bron van kennis over de binnenvaart in Nederland en de omliggende landen.

Een sterke pijler van de vereniging is de beslissing geweest om in te zetten op een blad van hoogstaand niveau. Al in 1991 verscheen het eerste blad met 16 pagina's, in 1997 werd het aantal pagina's uitgebreid van 32 naar 36, de voorkant verfraaid met een kleurenfoto en nu is het **blad “Binnenvaart”** dubbel zo dik met 72 pagina's. Uit de reacties blijkt, dat het blad intensief gelezen wordt en zeer gewaardeerd.

Als extra wordt er tweemaal per jaar een **boekje** van kleiner formaat meegestuurd, met vooral foto's rond een bepaald thema en sinds het 20-jarige jubileum tevens een jaarkalender.

Het ontvangen documentatie en archiefmateriaal levert ondertussen voldoende stof op om binnen de vereniging boeken uit te geven onder de naam **Geschiedenis van de Binnenscheepvaart**, waarbij een bepaalde rederij, of werf uitgebreid beschreven wordt. In 1992 begonnen met de Rederij Veerhaven is in 2009 het boek nr 6 over de Nederlandsche Rijnvaartvereniging uitgebracht, dat grote aftrek heeft ontmoet. Nr. 2 met de titel “Wijgula” en nr. 4 over de rederij Willem van Driel zijn helaas uitverkocht, maar mogelijk komt er een derde druk over WvD.

Deskundige vrijwilligers zetten zich in voor eigen **video en filmproducties**, zodat de vereniging een respectabele collectie kan aanbieden aan liefhebbers van beelden over de binnenvaart.

Oude filmbanden en video's worden, indien kwalitatief mogelijk, gedigitaliseerd ter behoud en om deze toegankelijker te maken voor een breder publiek

De vereniging is -natuurlijk- met de stroom van de tijd meegegaan en het internet opgegaan. Eerst onder de paraplu van Vaart. Net. Later, in 2001, heeft vereniging “De Binnenvaart” haar eigen **webpagina** gepresenteerd, met als onderdeel **de database “De Binnenvaartschepen”**, een uitstekend nautisch naslagwerk met foto’s en scheepsgegevens, dat nog continu bijgehouden en uitgebreid wordt.

Een welkome uitbreiding van ons aanbod voor de binnenvaart was het onderbrengen van **Binnenvaarttaal**, een omvangrijke verzameling van sloopstermen, met informatieve uitleg, dat eveneens actief beheerd wordt.

Wat is een vereniging van mensen verbonden met de binnenvaart zonder varen ?

Dus werden er al snel **dagexcursies** en **meerdaagse reizen** georganiseerd. Eerst op bescheiden schaal, in Nederland en in de buurlanden, maar allengs verder weg, naar China, naar Rusland, naar Amerika om de grootste landen te noemen. **Maritieme studiereizen** van minimaal twee weken om kennis te maken met de binnenvaart aldaar om vervolgens in Nederland de ervaring in een presentatie te delen met geïnteresseerden. Ter voorbereiding krijgen de reizigers vóór het vertrek een studieboek, waarin de maritieme en culturele wetenswaardigheden vermeld staan.

Een volgende mijlpaal in de ontwikkeling van de vereniging is geweest het verwerven in 2004 van het in Nierstein gelegen museumschip, de voormalige duwboot **RENÉ SIEGFRIED**.

Na pijn en veel moeite heeft het schip een tijdelijke ligplaatsvergunning tot 01 juli 2019 gekregen voor haar huidige plek in het Wantij in Dordrecht, bij het terrein van de inmiddels geliquideerde werf “De Biesbosch”, daar waar ze ooit in opdracht van de CFNR gebouwd is. Talrijke handen en uren van vele vrijwilligers zitten in de noodzakelijke werkzaamheden, het herstel, het onderhoud, de toegankelijkheid en de verfraaiing van het verworven maritieme erfgoed.

Het jaar er op volgend werden de documenten en archiefstukken, die met de vereniging negen jaar eerder een plekje hadden gekregen achter in de Merwehal, verhuisd naar het Wantij, en allengs ontwikkelde zich een reëel eigen **Binnenvaartcentrum** op de RENÉ SIEGFRIED. Benedendeks is een over drie ruimtes verdeelde museumruimte ingericht met jaarlijks wisselende tentoonstellingen. De toegankelijkheid van de documenten en archiefstukken wordt nog steeds verbeterd door professionalisering en digitalisering van de bestanden.

Door deze ontwikkelingen groeide in de wereld van de binnenvaart het vertrouwen in de vereniging en steeds meer individuen en zelfs bedrijven en organisaties boden vereniging “De Binnenvaart” hun eigen stukken en documenten aan om het tentoon te stellen en/of het te behouden, om het zo te behoeden voor de vergetelheid en eventuele teloorgang. In 2012 werd het bezit nog verrijkt met het in 40 jaar door de Fransman Jacques Harpé de la Garde verzamelde omvangrijke materiaal, binnenvaart gerelateerd, ons aangeboden door zijn weduwe.

Wat begonnen is met het verzamelen van foto’s en krantenartikelen kan na minder dan 25 jaar doorgaan als hét “**Binnenvaart Documentatiecentrum**” in Nederland.

Om het groeiende ruimtegebrek op te vangen en tegelijk een ander maritiem erfgoed een nieuwe toekomst te geven, werd een **LASHbak** verworven, dat, gekoppeld vóór de RENÉ SIEGFRIED, haar nieuwe plaats kreeg.

De oorspronkelijk plannen werden aangepast, toen bij werkzaamheden van Rijkswaterstaat in de monding van de Dordtse Kil het wrak van DE JONGE JACOB gevonden werd.

In de geest van het Verdrag van Malta over bescherming van (maritiem) cultureel erfgoed, kreeg een deel van het houten achterschip van de hektjalk DE JONGE JACOB haar nieuwe rustplek in het centrum van de LASHbak aangeboden en rondom werd een interessante tentoonstelling opgebouwd, gedeeltelijk met stukken, die in en rond het scheepswrak werden aangetroffen.

Het realiseren van een Binnenvaartcentrum op de RENÉ SIEGFRIED is een mijlpaal geweest in het nader bepalen van de richting, die het bestuur van de vereniging beoogde: niet naar binnen gekeerd, maar **naar buitentredend**. Ook buiten de wereld van de binnenvaart mensen uitnodigen kennis te maken met het verleden, het heden en de toekomst van deze boeiende bedrijfstak.

Er is een scholenprogramma opgezet, waarin tot maximaal 20 basisscholen eerst een les krijgen over de binnenvaart en daarna met een takenboekje aan boord aan het werk worden gezet.

Sinds 2012 wordt er in de ontvangstruimte aan boord met zekere frequentie een beeldpresentatie met lezing en uitleg gegeven over een onderwerp gerelateerd aan de binnenvaart. Ook mensen van de wal, inwoners van Dordrecht, komen hier op af.

Deze visie om een breder publiek te bereiken is eveneens de gedachte achter de openstelling van het binnenvaartcentrum op de eerste zaterdag van de maand.

Waarop kan de vereniging **nog meer** bogen ? Op het laten ontwerpen door een nautisch kunstenaar van een eigen logo, terug te vinden in de stropdas, een speldje, het sjaaltje, het vest en natuurlijk in de vlag, fier wapperend aan de top van vele schepen op de binnenwateren in Europa én in vele landen verspreid over de wereld.

Verder is een binnenvaartspel ontwikkeld, een binnenvaartkleurboek getekend en zijn er zelf ontworpen ansichtkaarten te koop.

In 2007 heeft de vereniging het Guinness World Records boek gehaald door 148 sleep- en duwboten in kiellinie in Dordrecht te laten varen.

De vereniging heeft vele leden, waaruit soms sprankelende ideeën tot leven komen getuige de oprichting van het **Koor De Binnenvaart** in juni 2008, dat aan water gerelateerde liedjes zingt en op vele plekken haar vrolijke noten laat horen. Natuurlijk ook bij onze bijeenkomsten van leden van de vereniging op het STC: voor de jaarvergadering en de najaarsbijeenkomst.

Tenslotte en niet het minst belangrijke aspect, heeft vereniging “De Binnenvaart” door een weloverwogen en verantwoord zuinig beleid een **financieel** gezonde basis opgebouwd om verdere wensen en plannen in de -nabije- toekomst te kunnen realiseren.

Welke koers varen we uit ?

Na een periode van voortdurende, soms spectaculaire groei van het ledenbestand, is de toename afgezwakt en blijft deze min of meer stabiel. Een natuurlijk proces. Vergeleken met andere vrijwilligersorganisaties in den lande, waar in veel gevallen sprake is van een teruggang, is dit niet slecht, maar toch niet iets, waar het bestuur zich bij neerlegt. Wij, met ons allen, willen ons blijven inzetten in grotere bekendheid van de vereniging én mensen, ook jongere, overtuigen van het belang en het doel van de vereniging, het stimuleren van de interesse in de binnenvaart, in heden, verleden en toekomst. Het toekomstige lid wijzen op de activiteiten van de vereniging en op het prachtige blad, dat men als lid ontvangt.

Hiertoe proberen we zoveel als mogelijk is aanwezig te zijn op beurzen en evenementen, zoals havendagen. De regiovertegenwoordigers zijn van niet te onderschatten belang als het gezicht van de vereniging ter plekke, de contacten en het werven van nieuwe leden. Zij vormen de schakel tussen de leden in het land en het Binnenvaartcentrum geankerend in Dordrecht. Deze ketting mag niet slap komen te hangen.

Een belangrijk kanaal om de vereniging te presenteren is de website, die voortdurend actueel dient te blijven en van tijd tot tijd kritisch onder de loep dient te worden genomen. Hetzelfde geldt voor de database met (historische) binnenschepen, waarbij we streven de meest complete te zijn met scheepsgegevens en foto's.

Het toenmalige bestuur heeft met de werving van de voormalige duwboot de RENE SIEGFRIED de basis gelegd voor het Binnenvaartcentrum. De vereniging heeft in de jaren steeds meer bekendheid en vertrouwen gekregen, waardoor zij veel voorwerpen, modellen, artikelen en vele documenten in haar bezit heeft, hetzij in eigendom, hetzij in bruikleen. Veel van deze modellen en voorwerpen worden tentoongesteld en jaarlijks wordt er gewisseld. Inmiddels kampen we met ruimte gebrek op het Binnenvaartcentrum.

De ambitie is om landelijk en zelfs over de grenzen heen, hét kenniscentrum te worden op het gebied van de nationale en internationale binnenvaart in historisch perspectief.

De vereniging heeft meer in haar bezit, dan ze kan tentoonstellen en kan bergen op de RENÉ SIEGFRIED en de LASHbak. Ook is het omvangrijke bezit aan documenten onvoldoende toegankelijk voor onderzoekers en andere geïnteresseerden.

Sinds afgelopen jaar hebben we op fietsafstand een ruimte in huur bij een scheepswerf, maar deze is vooral geschikt voor opslag en berging. Het bestuur van de vereniging en van de stichting willen bij voorkeur uitbreiding van de ruimte in de directie nabijheid van het Binnenvaartcentrum realiseren. Een belangrijk punt van overweging in de keuze is de realisatie van een documentatiecentrum met een leeszaal en eventuele uitbreiding van expositieruimte.

In het zoekspectrum zijn er verschillende mogelijkheden: een pand kopen of huren, of een vaartuig er bij nemen. De keuze tussen de mogelijkheden is om te beginnen een principiële kwestie, met een belangrijke financiële factor en wordt begrensd door het marktaanbod en de marktontwikkelingen. En niet onbelangrijk: de inzet van vrijwilligers.

Als punten van overweging zijn de volgende rijtjes te maken:

* Een ruimte huren:

- Het is geen investering en geeft geen kapitaalbehoud.
- Vaste lasten zijn huur, verzekering, gemeentelijke belastingen en heffingen, nutsvoorzieningen.
- Het groot onderhoud komt ten laste van de verhuurder.
- De huur van een bedrijfsruimte kan beëindigd worden.
Dit kan zowel positief (door ons) als negatief (door de verhuurder) zijn.
- Eventuele realisatie van een documentatieruimte en/of expositieruimte.

* Een pand kopen:

- Grotere vrijheid om het naar eigen goeddunken in te richten.
- Kapitaal wordt vastgelegd.
- De kans op waarde behoud, of stijging. Tegenover het risico van waardeverlies.
- Bij eventuele verkoop afhankelijk van animo van gegadigden.
- Eenmalige kosten van aankoop, van de aanpassing en inrichting.
- Vrijwilligershanden en tijd nodig voor de werkzaamheden.
- Geen risico van bedrijfshuurverhoging.
- Jaarlijkse belastingen en heffingen, inclusief die ten laste van de eigenaar.
- Verzekeringspremies, inclusief de opstalverzekering, en de nutsvoorzieningen.
- Volledige onderhoud. Zowel financieel als inzet van vrijwilligers.
- Realisatie van een documentatieruimte en leeszaal
- Uitbreiding van expositieruimte
- Vrijwilligers nodig voor invulling openingstijden.

* Een varend vaartuig:

- Niet gebonden aan een plaats. - Ligplaatsvergunning probleem ?
- Investering van kapitaal.
- Eenmalige kosten van aankoop, eventuele verbouwing en onderhoud.
- Eis van vergunningen en certificaten.
- Vrijwilligershanden en tijd nodig voor de werkzaamheden
- Mogelijkheid om passagiers mee te nemen voor een uitje, of een dagtrip.
- Incidentele beschikbaarstelling tegen onkostenvergoeding, zonder winstoogmerk.
- Exploitatie en onderhoudskosten.
- Weinig tot geen mogelijkheid voor de realisatie van een documentatieruimte,
- Of voor uitbreiding van het museum.
- Vrijwilligers als bemanning nodig verantwoordelijk voor het vaartuig.

* Een niet-varend vaartuig:

- Ligplaatsvergunning probleem.
- Investering van kapitaal.
- Eenmalige kosten van aankoop, verbouwing en onderhoud,
- Eis van certificaten.
- Vrijwilligershanden en tijd nodig voor de werkzaamheden.
- Jaarlijkse lasten, zoals havengeld, verzekering.
- Onderhoud. Zowel financieel als inzet van vrijwilligers.
- Realisatie van een documentatieruimte en leeszaal.
- Uitbreiding van expositieruime.
- Vrijwilligers nodig voor invulling openingstijden.

Door giften en een zuinig financieel beleid beschikt de vereniging over middelen om te investeren. Bij bovenstaande ambities zal er op gelet dienen te worden voldoende achter de hand te houden om voorziene en onvoorziene uitgaven te kunnen opvangen.

Een belangrijk aandachtspunt is de continuering van de uitgave van het blad Binnenvaart.

De lopende uitgaven worden gedekt door de inkomsten. Dit moeten we zo houden, ondanks de stijging van de uitgaven door met name de walaansluitingen. In dit kader is het belangrijk het aantal leden op peil te houden en voortdurende nieuwe aanwas van leden te hebben. Grotere naamsbekendheid en publicatie van activiteiten van de vereniging binnen de Drechtsteden en daarbuiten zal meer aandacht dienen te krijgen. Zo mogelijk aanhaken op een cultureel en/of maritiem evenement in Dordrecht.

De bestaande praktijk van het aanbieden binnen de vereniging van Maritieme studiereizen, korte meerdaagse reizen en een jaarlijkse dagexcursie continueren willen we voortzetten.

Vereniging “de Binnenvaart” is van het begin af aan het werk van vrijwilligers, van vele vrijwilligers. Zonder de inzet van hun vele uren, hun plannen en ideeën, hun werkzaamheden en activiteiten, hun enthousiasme en volharding was onze vereniging niet zo ver gekomen en hadden we niet zo veel bereikt. Het loon is de voldoening en de gezelligheid.

Om alle activiteiten te kunnen voortzetten en uit te breiden zijn er evenwel meer vrijwilligers noodzakelijk. Daarom bij deze een oproep aan u allen zich in te zetten voor de vereniging, al is het maar voor enkele uurtjes, of voor een bepaalde activiteit.

Therese van Laak
Secretaris

Rotterdam, december 2013